

Előfizetési árak
 Egész évre . . . 5 frt — kr.
 Fél " . . . 2 frt 50 kr.
 Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
 Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések
 a legutjányosabban számítottak

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Egyes szám ára 8 kr.

Szerkesztőség
 hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
 Szent-An (a) utca 28. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Náray Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Tanító-gyűlés.

A bajai espereskerület tanítóinak ez évi őszi gyűlése m. hó 24-kén ezuttal Baján tartatott meg. — A nevezett kerület majdnem minden tanítója jelen volt. — A gyűlést a plebánia-templomban hallgatott Veni sancte előzte meg. — A belvárosi 3. oszt. tanterembe egybegyűlt tagok és vendégeket a kerület közszeregető elnöke, Berényi Dániel apát ur ő maga melegen üdvözölve, a gyűlést nagyszabású beszéddel megnyitották nyilvánította.

Főbb tárgyként szerepelt a kalocsai főegyházmegyei hatóság által ez évre kidolgozandó feladott következő tétel: *„A kedély képzése a növendék erkölcsi állapotának alakulására döntő befolyással lévén, — soroltassanak fel a) azon legsarkalatosabb tanítási és nevelési elvek, melyek a kedély képzésénél mindenkor szem előtt tartandók, b) jólétezzenek ki a kath. népiskolák III-dik osztálya számára előírt Bárány-féle olvasókönyvből azon olvasmányok és költemények, melyek a kedélyképzés tekintetéből legcélszerűbben használhatók fel a ezen olvasmányok csoportosításának a szerint, amint egyik vagy másik érzelmet fejlesztésre alkalmasnak.”*

A theoreticus tételt ez évben gyakorlati fellépés előzte meg, ami igen helyesen volt az eddigi szokásoktól eltérőleg, mert így az odarendelt gyermekeknek a hosszúra nyúló szokott vitaközvetők miatt nem kellett untkozva várakozniuk.

Gyermekekkel gyakorlati tanítást tartott Bauer János tanító. — A thetelt ismertetve I. osztálybeli tanulókkal. — Ezután Csepka Teréz ismertetette a „mondatot.” — Mindkét előadás — kevéssé észrevételek megtétele után — sikerültnek nyilvánították.

A kedély-képzésről nagy szorgalom és képességgel készült dolgozatát Hengi Adolf tanító olvasta fel. — E magas irányban, élőpéldákban s találó hasonlatokban készült dolgozat a legnagyobb elismeréssel fogadtatott és jegyzőkönyvileg mint kimagasló megdicserített. — Ugyane tételtől Dolozsai Ferenc csavolyi s Vidákovits Benedek bajai tanítók is sikerrel értekeztek.

A tétel 2-ik és szárazabb részéről Széligi Ferenc tanító tartott felolvasást. — Felolvasó a Bárány-féle 3 ik oszt. olvasókönyvében foglalt olvasmányok és költemények csoportosításánál a következő főbb érzelmeket vette tekintetbe u. m. a) *vallásosság*; b) *vallás-erkölcsi*; c) *érzelmi*; d) *aesthetikai*; e) *haszonszerető és hazafias*; f) *érzékeny érzelmeiket.* — Ugyane tárgyról hasonlóképp értekezett Miekler csavolyi tanító is. — A helyesléssel fogadott értekezletek után az egészségben tanítására nézve az egyházmegyei hatóság felvilágosítása kikörei határozottatott.

Egyéb tárgyak megbeszélései után a gyűlés mintegy 1/4-1-re véget ért. — Az együttműködést elnök ur vendégszerető asztalánál barátságos ebéd követte.

r. l.

Hol a hiba?

A „Magyar Kereskedők Lapja”-nak szombati számában föl van említve, hogy egy gyáros panaszokodott, miszerint bár a gyárjárról s általában iparunkról a külföld is elismerőleg nyilatkozott, a fogyasztók ezt még mindig nem akarják észrevenni, és szükségleteiket külföldről fedezik, holott itt bent kényemesebben, gyorsabban, ha nem előbbin is, de nem is drágábban szerezhetnek be.

Komoly panasz, amit figyelembe kell venniük.

De lássuk az érem másik oldalát is.

A külföldi cikkek rendszeres és rendszeresen a kereskedők és az iparosok, tehát a közvetítők és átalakítók útján jön a fogyasztók közé. Már most hogy ha a kereskedők és iparosok még mindig a külföld után kapkodnak, hazafiatlanság vádjával illetni a fogyasztókat nem szabad, nem lehet.

Mi azt követeljük az iparostól, hogy haladjon, a kereskedő kötelessége az árucikkeket a piacra vinni, s elrusztítani, ha azonban a kereskedő régi összeköttetéseit a hazafiatlanság követelményei ellenére felbontani még mindig nem akarja, annak részben nem a kereskedő az oka.

Vegyük komolyan fontolóra, hogy a belföldi kereskedők összeköttetése nem csupán a megrendelésen, hanem a fizetés teljesítésén is alapul, mert a mint a kereskedő nagy része hitelben adja árucikkeiket, úgy hitelből is él. A három, négy, öt hónapra szóló váltók nem ritkák, a melyeknek sulya a külföldön nem a hazai kereskedő hitelképessége, hanem a gyáros kölcsönöz, ezen váltók az egyes kereskedelmi bankoknál, hitelintézeteknél gyorsan értékesíthetők olesó kamat mellett, míg hazai pénzintézeteink ilyen váltókat jó formán el sem fogadják, ha igen, a kamatból 7—10%-ig emelkedik, ami oly mértékfeletlenül magas, hogy annyit egy hazai gyáros sem adhat, habár rövid lejáratú váltók után sem; mindezekhez tegyük még hozzá, hogy hazai pénz és hitelintézeteink jobbra nem a gyors áttekintésű kereskedők kezében, hanem a nehézkesebb, nagyobb bírtokosok és részvény-tulajdonosok kezébe állt állanak, kik a mint szelített nem bíznak az iparban és kereskedelemben, ugy nem bíznak most és nem fognak bízni a jövőben sem és a jövedelmi forrást a magas kamatokban keresik.

Alakítsanak a kereskedők és gyárosok a kereskedelem és ipar érdekeit szolgáló pénz-és hitelintézeteiket, ahol a kereskedő vagy iparos, gyáros hitele mérvadó, ahol nem fogják azt mondani a váltóra, hogy azért nem érvenyesítik, mert az elfogadót nem ismerik, akkor a gyárosok könnyen hitelezhetnek s megkönnyebbülnek az útja a rendelkezésnek.

Mig a gyáros és kereskedő között nem fog elkélt alakulni a viszony, iparunk nagyobb lendületet nem vehet. Hasztalan mondják azt a kereskedőnek, hogy készpénzen vásároljon, a mióta a váltó fel van találva, be van bizonyítva az is, hogy hitel nélkül a kereskedelem fent nem tarthatja magát. Épen azért lett a váltó feltalálva, hogy a hitel által a forgalmat könnyítse; találják fel a magyarországi gyárosok és kereskedők az oly pénz-és hitelintézet felállítását, ahonnan a gyárpar a tőpnevét szerezhesse.

Ez kell, ez szükséges!

Kiállítási hírek.

(Az 1885. évi budapesti általános kiállítás orsz. bizottságától. Valamennyi gazdasági egyesületnek.)

A folyó évben Budapesten rendezett országos kiállítás, melynek fényes sikerét bel- és külföld egyaránt a legbizelgőbb módon ismeri el, a vidéki közönség részéről koránsem érrend oly látogatottságnak, mint azt akár az ország minden vidékéről már előzetesen is tanusított elérdéklődés és a kiállítók nagy száma alapján várni lehetett, akár azon kiváló közgazdasági fontosságánál fogva, melylyel a gazdasági élet és a közművelődés minden ágát felölő kiállítás bir — kívánatos volna. Ezen sajnos körülmény okát egyrészt abban találom, hogy a nagy közönség, különösen az alsóbb néposztályok ezen jelentőségről tudomásal nem bírnak, másrészt abban, hogy épen azok részéről, kik a néppel közvetlenül érintkeznek, a kiállítás látogatására nagyon csekély buzditást tesznek.

Midőn ide mellékelve a Kiállítási Kalauz 3 példányát megküldöm, mely az utazás, annak költségei, az elszállásolás és a körül uterhető kedvezmények tárgyában teljes utmutatást nyújt, de alkalmas eszköz arra is, hogy a kiállítás terjedelme és jelentősége szemléltethetőleg bemutatassék, felkérem a gazdasági egyesület, hogy vidékben a kiállítás mennél sürűbb látogatása érdekében agitatót indítson, főleg pedig tömeges kirándulások rendezését vegye kezébe, melyeknél a költségek a legcsekélyebb összegre leszállítva, a részvétel a szégynebb osztályra is lehetővé válik.

A gazdasági egyesület hazafias buzgósága kezeséget nyújt arra nézve, hogy erőlyes és eredményes mozgalmat fog kezdeményezni.

Budapest, 1885. aug. 15 én.

Matlakovits,
 elnök.

Tanító-tanácskozmányi dolgozat.

1884. évről.

Tekintettel arra, hogy az egyházmegyei tanhatóság legnagyobb része a múlt évi tanítói tanácskozmányi tételre adott feleletében a közhasznú ismeretek oktatásának alapjául az olvasókönyveket fogadta el, továbbá tekintettel arra, hogy az egyes tantárgyak kezelésénél követelt módszer helyességére a tanmenet döntő befolyással bír, fejtssek meg; vajjon az oktatás tárgyi és alaki céljának minél biztosabb elérésére mely olvasó könyvek használhatók nagyobb sikerrel: *azok-e, melyekben a közhasznú ismeretek szakma szerint (külön-külön csoportba foglalva a földrajz, történelem, terményrajz stb.) vagy pedig azok, melyekben a mondott ismeretek a központosító tanmenet szerint a földrajzra, mint alapismeretre fektetve adtnak elő?*

Mult évi tanító-tanácskozmányi dolgozatunkban részletesen s lehetőleg indokoltan körvonaloztuk, kimutattuk, hogy olvasókönyveink, melyeket elemi iskoláinkban használunk, ugy, amint most szerkesztvük, se beosztás, se minőség, se mennyiségre nézve a józan pedagogiai követelményeknek nem felelnek meg.

Kimondtuk tapasztalatainkra hivatkozva azt is, hogy olvasókönyveink föl-tüntetett hiányainak pótlására a gomba módra termett, összeférczett s minden helyes taumenetet nélkülözö szakkönyvesek épen nem alkalmasak, sőt azok, mint az olvasásban képesítés hátrányára levők népiskoláinkból egyenesen kizáró-bílóndók.

Ezek alapján mondtuk is ki, hogy jelenlegi olvasókönyveink céljainknak nem felelnek meg, nem jők, ezek alapján hangszuloztuk azt is, hogy azok újakkal váltassanak föl, még pedig oly szerkesztéttel, melyek a vallásosság, szívés jellemképzés, nemkülönben a hazafiai szeretet felkötésén kívül a szükséges reálhatat érdekes s vonzó olvasmányok-ban és oly körben tárgyalják, mint azokat a jóváhagyást nyert tanterv megszabja, mint azokat a népiskolai szükségletek csak megkívánhatják.

Ezek előre bocsjátása után lássuk már most: *„Vajjon az oktatás tárgyi és alaki céljának minél biztosabb elérésére mely olvasókönyvek használhatók nagyobb sikerrel: azok-e, melyekben a közhasznú ismeretek szakma szerint (külön-külön csoportba foglalva a földrajz, történelem, terményrajz stb.) vagy azok, melyekben a mondott ismeretek a központosító tanmenet szerint a földrajzra, mint alapismeretre fektetve adtnak elő?”*

Hogy az olvasókönyvek szerkesztésére nézve nagy a nézetkülönbség s hogy amint az egyikének, úgy a másikának is megvan a maga tény-és árny-oldala: az kétségtelen vonhatlan igazság.

Évek szerint vannak, kik a közhasznú ismereteket szakma, és vannak, kik azokat a központosító tanmenet szerint kívánják az olvasókönyvekbe felvenni s tárgyalni.

Azok, kik az előbbi nézethez csatlakozva vannak, oly olvasókönyveket kívánnak, melyekben a közhasznú reál ismeretek minden neme (a földrajz, történet, terményrajz stb.) külön-külön csoportban, mintegy rendszeresen; — azok pedig, kik a központosító tanmenet hely, olyan olvasókönyvet várnak, melyben a reálhat (földrajz, történet, terményrajz stb.) nem elkülönítve, egymástól függetlenül, hanem összpontosítva, a földrajz alapján vannak tárgyalva.

Mély átgondolás, behatóbb tanulmányozás és birt tapasztalatok szolgáltaták az indító okokat arra, hogy a központosító tanmenet szerint készíndő olvasókönyveket a szakma szerintiek fölé helyezzük s az előnyt az előbbieknak nyujtsuk. — Oly olvasókönyveket akarunk tehát, melyek a központosító tanmenet szerint a földrajzra, mint a reálhat szilárd alapjára fektetik a reálismereket hely és kapcsolatos közlést, mert meggyőződésünk, hogy míg az ilyenek a gyermekek olvasási képességét és ismeretkörét fejlesztik, tágtják, addig a tanítást élenkébb teszik, az eredményt pedig hasznosítva biztosítják.

Hogy várhatnók-e mindezeket biztosan a reálhatat külön-külön csoportban közli olvasókönyvektől? — az a kérdések dolga! Gondoljuk csak föl meg, hová jutnánk ismét az ily olvasókönyvek kezelése mellett.

Tanításunk — mint ezt a külön szakkönyvesek használata alkalmálva tapasztalhattuk — a csupa egyhangu formáságnál fogva is megint csak száraz unató és az eredményhez juthatást néhézít s mi több: ismét az olvasásban képesség hátrányára szolgáló lenne csak.

Mi mindannak oka, hogy elemi iskoláinkból kikerül gyermekeink sokja jól, helyesen olvasni nem tud!

Nem más mint a reálhat rendszeres meneti és helytelen tanítása és azon körülmény, hogy az ezek tanítására fordított túlfélegyes és idő az olvasás-gyakorlástól rabolattott el. — Ez pedig csak is az olvasni tudás hátránya és kára történt. — „Nem kell inkább reálismert, minthogy a gyermek ezek rovására olvasni ne tudjon,“ — szólt egykor egy érdekelrt kartárs.

Mennyi igazság rejlik a mondottakban, azt leginkább ama tény világítja meg, hogy a tanulatnak csakis az olvasásban alapos jártasság hivatott megőrizni, a szükségeshez képest bővíthetni.

Már e körülmény is oda bizonyít, hogy a külön-külön szaksoposítottá illettó kívánalmainkkal ne essünk vissza a régi helyzetbe, hanem iparkodjunk abból a tanítás megkönnyítése, érdekes-és vonzóvá tételére s különösen a jól olvasni tudás elajósíthatására, szóval a tanteremny biztosításra végté kiemelkedni.

Ha még figyelembe vesszük, hogy a népiskola feladata amennyiben csak korlátolt észtehetőség és minden előkészít-ség nélküli gyermekek adtnak — nem annyira a tanítás, mint inkább a képzésen alapszik, — alig vagyunk képesek felolgni: mint lehetne az alsóbb fokú elemi iskolás gyermekeket oly olvasókönyvek alapján oktatni, melyekben a

közhasznú ismeretek (reáliskák) külön-külön szakcsoportban tárgyalatának. — Ez so a tanmenet, se az eredményre nézve áldást hozó nem lehetne.

Ily megakasztó nehézség a központosított tanmenet alkalmazásánál elő se fordulhat, mert nemcsak a lehetőség, hanem a dolog természete is megengedi, hogy a közhasznú ismeretek — a tanulókat korlát a tehetségét szem előtt tartva — a legalsóbb tanfolyambeli osztályok számára készült olvasókönyvekben is egy körbe hozva, összpontosítva közelíthetők, tárgyalhatók.

Mind ez is csak mellettünk szól és előnyt nyújt a központosított tanmenetnek.

Tény és a dolog természetéből is rejlik, hogy minden esemény bizonyos helyen folyt le, a természetben is bizonyos helyhez, vidékhez vannak kötve. — Mily furcsa és természetellenes elkezézésben lévő lenne tehát, ha azon dolgozhat, mik természeti sajátóságuknál fogva egyévtől tartoznak, egyik a másiknak szorosan kiegészítő és teljessé tevő részét képezi, egymástól szétválasztva, külön időben, mintegy elszigetelten közelíthetők.

Már ezek valóságos is oda terel bennünket, hogy a különömmé, természetükénél fogva egyévtől tartozó, benső viszonyban lévő ismereteket, mint a népközlő képzés kiegészítéséhez tartozókat, központosítani kell.

Hogy pedig a reáliskák központosításának alapvető tárgya a földrajz, azt nem csak mi, hanem pedagógusaink is már rég beismerték.

E tekintetben Herbart czekek mondja: „A földrajz képzettségű tudomány; és tanításában föl kell használni az alkalmat, hogy összekötéseket létesítsünk oly ismeretek közt, melyek magán nem állhatnak.”

Ugyancsak ezekre vonatkozva a többiek közt így szól Barmann is: „A földrajz egyetlen tár, melyen a reáliskák külön szakmáit összehozni és a néptanodái tanulás és tanítás előnyére egy összpontosított egészbe egyesíteni lehetne.”

Különben is a földrajz magában véve száraz tárgy; külön tanítása is csak ilyen s nem más lehet. Azonban, ha a központosítás alapjául használnak s mindezeket olvasmányok alakjában helyes szerkesztésben adjuk, úgy nemcsak földrajzi, hanem egész tanításunk kellemessé, érdekessé és vonzóvá lesz. Ami itt a földrajzra, épen az áll a központosításnál a többi reáliskára is.

Nem is helyes, hanem inkább természetellenes is lenne a reáliskák egymástól elszakítása s úgy adni, hogy azok alapjául a földrajz ne vétetnék.

Mindazok, kik a földrajz tanításával foglalkoztak és foglalkoznak is, tapasztalhatták a szakkönyvek használása mellett, hogy az mily gyötör, lélekölő, a figyelmet lóhasztó és a tanítást unalmasító tevő. Lenne-e ez másként egyéb közhasznú ismereteknél is, ha azok külön-külön szakcsoportokba foglaljanak akár olvasmányok alakjában is adatnának elő? Bizonyára nem!

Midőn tehát a központosított tanmenet szerinti olvasókönyveink az egyes olvasmányokat helyes menet s a reáliskák egymáshoz függése mellett tárgyalják, midőn olvasmányaink valamely hely és vidéknek ismertetését nemcsak térrajzjal, hanem népméne, történet, állat, növény és ásványtanilag, iparkereskedés, gazdasági és fizikai szempontokból véve közlik, nemcsak a tanítás válik érdekessé, hanem a tanulás is kedvelté és hasznossá lesz.

Minden hely és vidéknek meg van a maga jelentősége; adjuk is meg mindegyikének a fennebb jelzett módon a magáét, még pedig úgy, amint azok egymással természetükénél fogva kapcsolatban vannak.

Nem-e tapasztalta egyik vagy másikunk, hogy midőn nem akarja is előadásunknál a központosított tanmenetet alkalmaztuk, a figyelmű ebből és feszültebb lett, a tárgy iránti érdeklődés mindinkább erősödött, az eredmény pedig bőségesen jutalmazva, biztosítva lett.

A központosított tanmenet szerinti készítő olvasókönyveink mindezek után meg van ama kiváló előnyök is, hogy míg egyrésztől jobban kijelölik s szabják meg a kört, melyben a tanító-

nak tanításakor mozognia kell, addig másrésztől megkönnyítik munkáját és megemlik a külön szakcsoportok utáni kapkodástól is, ami pedig az elemi iskolákba se haszná, se előnyére a tanításnak nem válhatik.

Ugyan mi is nyernének, ha oly olvasókönyvek szerkesztetnénk ismét elemi iskoláink számára, melyekben külön-külön csoportban közelíthetők mintegy rendszeresen a földrajz, történelem, állat-, növény- és ásványt. stb. Biz nem sokat! Kapnánk új olvasókönyveket, látunk rajtok változást, de velők megint csak a sötétben halásznánk s csak azon vinnék egy hamar magunkat észre, hogy biz ez megint csak nem jó, mert nem más, mint a régi.

Ha a közhasznú reáliskák szakma szerint egymástól függetlenül külön-külön csoportban közli olvasókönyvek eddigelé kell sikerhez vezetnek volna, úgy már régt, vagy legalább is jobban kifizetődő volna az ilyen felte tankönyvek. (Szauder 3-mas könyve, Márki 4-es könyve.)

Nem tagadhatni, hogy a felsorolt előnyök dacára is sokan vannak, kik a központosított tanmenet alapján készült olvasókönyvek kezelésében nehézségeket, reáliskák közlésében pedig bonyolódtságot látnak.

E látszatok elszejt az ügyes, a tanítás és egyes szakismeretekben jártas tanító; másikat pedig maga a dolog természete könnyen leküzd.

Ami mégis a legnagyobb nehézségét illeti, az ezen olvasókönyvek szerkesztése, helyes és módszeres beosztásában keresendő.

Ezekkel a megbízott szerkesztőknek kell tisztába jönnök és megküzdenök.

Nem könnyű kérdés más az sem, hogy mily olvasókönyvek szerkesztendők az egy tanítóval (osztalton) két, három, négy, öt vagy hat tanítóval bíró iskolák számára?

Erre nézve a helyi viszonyok lehetnek leginkább döntő befolyással.

Itt a helyviszonyok és körülényeket tekintve, oly tanodáról szólhatunk, melyben négy tanító működik. — Erre vonatkozó óhajunk tehát az, hogy legyen az I-ső és II-ik osztály számára külön egy-egy; a III. IV. osztályokra egyesített csak egy, az V. VI. osztályoké szintén egyesített egy olvasókönyv szerkesztve és kiadva.

Az egyéb beosztással bíró népközlő olvasókönyveink mikénti szerkesztése, amennyiben az ily iskolák viszonyai és körülményeivel összefüggésben nem vagyunk, ezuttal véleményem nem élünk.

Az elmondottak alapján szükségesnek tartjuk, hogy készíthető olvasókönyveinkben:

a) Az olvasmányok a központosított tanmenet szerint a földrajzra, mint alapismeret legyenek fektetve és az egyes tanfolyamok szellemi köréhez mérve, úgy azonban, hogy a legelsőbb tanfolyamok számára kiadott olvasókönyvekben az eddig közlött realismeretek rendszeres menethen betetőzve legyenek;

b) az anyag legyen kellő ziv, és jellemzőbb olvasmányokon kívül az aminek tanulóink a jövő életpályán használni véteik és oly terjedelmű, mint azt a püspöki tanterv általában körülírja;

c) az olvasmányok menete legyen érdekes és vonzó;

d) nyelvezete legyen tiszta, egyszerű, a gyermekek fölfogási tehetségéhez alkalmazott, könnyen érthető és hibátlan;

f) kötés tekintetében egyszerű, erős, jó, de olcsó. Miután a bajai tanító-tesztület a tétel mindkét kérdését fontosnak ismerté, azért mindkét kérdésről nyújtott be véleményes dolgozatot.

Kelt Baján, 1885. aug. hó.

A bajai kath. tanító-tesztület.

Az állatkiállítások és mezőgazdaságunk.

Ista: TORMAY BÉLA, miniszteri tanácsos.

Az utóbbi évek — úgy véljük — nem tartoznak azok közé, melyek tapasztalatilag meztőlünk kárba fogtak veszni. Ezen évek bizonyították be azt, hogy azoknak, a kik a mezőgazdaságban a természetnek több oldalról tételt ajánlják, bizonyára igazságuk

van; igazságuk az azoknak különösen, a kik az állattenyésztés előtérbe helyezését minden lehető eszközzel előmozdítani törekedtek; a kik az ez irányban való okoskú kezelésre adták birtukat. Az utóbbi években az állattenyésztés körében találok több egy ágazat, melynek időképene igen nagy ársökkenés mutatkozott, de látjuk azt, hogy ezen ársökkenés nem tartós, hogy újból javulás mutatkozik és hogy az állatoknak termelési költsége, különösen ha a hizlalásnál az állatok fogyasztott gabonájának értékét vesszük, meg a nyomott árak mellett is, a gazda nagyobb veszteségtől óva van.

Ezen szempontból, de azon szempontoktól is, hogy a termelés által a talajból elvonott tápanyagot elvonjuk, hogy ne merítsük ki az országot, melyről létlétünk függ, tudniillik a talaj termelékenységét; szükséges, hogy az állattenyésztésre kiváló gondot fordítsa, annak szakértelmét lehetőleg magunkévá tegyük.

Az állattenyésztésben egyik alapvető feltétel: a szállítás megegyezése. Ezt a tenyésztés csak ott szerelheti meg, a hol módjában áll kellő összehasonlításokat tenni, a hol sok egymástól eltérő, de egyuttal sok egymáshoz hasonló, vagyis egy fajhoz tartozó állat áll együtt, a melyeket összehasonlíthatunk. Következésképpen az állattenyésztésben a melyekkel lehet az állattenyésztésben való hiányok elenyésztésére kifizethető és elenyésztési.

Ilyen alkalma kínálkozik vásárokon, de különösen olyan kiállításokon, a melyek tenyészanyag és talán már a piacra készített állatok — melyek különböző fajtkához tartoznak — mutattnak be az érdeklődő közönségnek.

Nagy kiállítások, melyek távol vidékekről látogattnak, melyek a jellegük különlegessége által tűnnek ki, erre leginkább alkalmasak. Csak az az egy baj van, hogy ilyen kiállítások, a tenyészanyagok ily tanulásgyűjtemények, ritkán rendeztetnek és így csak szorványosan juthat a gazda azon helyzetbe, hogy ilyen látálatok ismeretét gazdagítsa, a tenyészésben való hiányok elenyésztésére szükséges, mondjuk javító egységeket magának megszerezhesse.

A magyar gazdának jelenleg kínálkozik ily alkalma. Budapestben szeptember 1-én nyílnak meg a nagy nemzetközi állattartólatok és alig hiszünk, hogy ezekhez hasonló, ily gazdaság, ennyire látogatottak pár évizet alatt újból rendezhető legyenek. Magyriák szeptember 1-én a tenyész-szarmasznák kiállítását, a kiállítás területén, a városligetben. Látálat lesz 1200 tenyészmarha, köztük több 500 nál a legkisebb gyulakból való hazai marha. Megkeresett ezen látálatot a külföldiek is és az általuk hozott egyes csapatok legjobb versenyzői lesznek hazánk legjobb nyugoti vértel foglalkozó tenyésztésének.

Köbányán ugyanazon napon nyitnak meg a nemzetközi sertéskiállítás, melyben hazánk legjobb kondából versenyez a tenyészanyag; ott látható ugyanakkor a mintahizlalásban egy kísérleti csoport 1500 darabban, melyek versenyzetnek: melyik tenyészett állatát értékesítve legjobban a nekik adott elősőt? Végre látálatok lesznek ott hazánk legjobb piacznak: Köbányán szokásos árak, tudniillik az ország különböző vidékein tenyészett és hizalt, részben pedig a köbányai piacznak bizalt és aprítottak állatok — körülbelül 50,000 darab, — melyek azt hiszünk eddig még sehol a világon ilyen tömegesen be nem mutatott anyagot fognak szolgáltatni a tanulmányra. Felhívjuk ezen látálatokra hazai mezőgazdánk figyelmét.

Mint ezen ügy munkái és iránta érdeklődők, ajánljuk ezen állattartólatok; kérjük gazdátársainkat: ne mulasszák el ezen alkalmat, mely nem igen tér többé vissza, látogassák meg ezen látálatok, használják fel azon tanulságokat, melyeket ezen látálatokon merithetnek; gyverkezzenek ott, hogy mint erős küzdik álljanak belé azon versenybe, melybe fogalmi hálozatunk kifejlődése által bele jutottunk s melyben csak úgy tudunk helyt állani, ha szakértelem tekintetében nem állunk mögötte azoknak, a kik nálunknál a piacokhoz közelebb esnek, vagy pedig a kik nálunknál olcsóbban képesek termelni.

Keméljük, hogy figyelmestetésünk nem hangzik el, hiszünk, hogy mezőgazdánk saját érdekében is, de azért is, hogy azoknak — kik ezen látálatok létesítésén fáradoztak és akik azért rendeztek, hogy azok mezőgazdaságunk hasznára váljanak, — ezen önzetlen fáradozásukat és buzgólkodásukat a kiállítás tömeges látogatója által erkölcsileg meg fogják jutalmazni.

A tanerőkhöz és a szülőkhöz!

Hazánkban folytak a beiratkozások. Egy alkalom egy estezendőben. Azok, kik magyar nyelven magyar hazafiságot tanulhatnak, emlékezzenek meg az egykori Erdélyről, hol Beszterce-Naszód-és Széchenyvágyban alig van magyar iskola, hol az egész Fogarasz megyében összesen 2500 magyar ember lakik s a tanuló 1/10-ed része nem tud magyarul, hol Nagy-Küküllőmegyében 2000 a nem-magyar oskolák száma, a magyaroké 14. Alsó-Fehérmegye 235

oskolája közül 52-ben hangzik a magyar szó, Kis-Küküllőmegye 127 oskolája közül 53 ban s Torda-Aranyosmegye 131 nem-magyar oskolája mellett 53 a magyar. Szilágymegye 300 oskolája közül 1/10-ad nem magyar, Maros-Tordamegye 164 oskolája közül 150-ben nem-magyar a tanulás nyelve s Brassómegye területén csak 3 az oly gör. kel. tanító, ki magyarul jól tud! — És emlékezzenek meg arról, hogy történelmi Erdély egykor magyar volt! Az „Erdélyi részi Magyar Közművelődési Egyesület” azt akarja, hogy legalább ezekben ismét az legyen. — Magasatos céljára van is már 200,000 ft aláírása. De ni ez a fenti mérhetlen feladathoz?

Tanítók és szülők! Egyesületünk bárcza könyvecskéi 10 kros adományok elfogadására vannak száma, s ha a beiratkozások idejére 500 drb ily szelvényt tartalmazó nemzeti színű könyvecskéink között volnának, egész lelkünk-ből hiszünk, hogy se magyar szülő, se magyar tanuló nem lenne, ki — tudván a célt — eszényéből vagy perselyéből 10 krt megtagadna. Kérjük a tanítószeretkeket és oskolák nemese lelkű igazgatóit, fogadjanak el egy ily bárczakönyvecskét az erdélyi részli magyarság szent ügyéért!

Kolozsvárt, 1885. augusztus 26.
Sándor József, Dr. Haller Károly,
titkár, elnök.

A bács-bodroghmezei községi tanító-egyesület XIV. közgyűlése SZABADKÁN.

A bács-bodroghmezei községi tanító-egyesület múlt hó 25-én tartotta meg rendezési közgyűlést Szabadkán a „Pest városához” címzett szálló nagyereményben, melyen 274 rendezes tag közül 180 tag volt jelen, ott láttuk meg Antunovics Mátyás iskolai elnököt, Mamuzsich Lázár polgármestert, Kulucsnics József főjegyzőt, a helybéli gymnasium tanári karát és még sok másokat, akik a tanügy iránt érdeklődnek.

I. Schmaus Endre alispán egyesületi elnök megnyitó beszédében örömet fejezi ki a megleltet tagok nagy száma fölött, mik leginkább annak tulajdonit, hogy a hatóságok belátván az egyesület céljának fontosságát, felismerve a törekvést, melyet a kulturális haladás bajnokai elérni óhajtanak s tapasztalván azon nagyszerű eredményeket, melyeket egyesületünk 13 évi működése alatt nemcsak az önművelődés és a tanítói tekintély emelése körül, hanem magában az iskolában is elért; — lehetővé tették tanítóinknak a gyűlésen való megjelenését. Felhívja továbbá, hogy az egyesület tagjainak hazaifias missziójai is van, melyeknek megfelelően szent kötelességük. Végre azon óhaját kíséreltetem, hogy bölcs tanácsadók által ne csak meggyénk, de Szabadka városi kulturális haladását és anyagi jólétét fokozni segítők — a XIV. rendezes közgyűlést megnyitja.

II. A megnyitó beszéd után Dr. Bartsch Samu igazgató melegen üdvözli az elnököt azon alkalomból, hogy a közügyek terén szerzett bakros érdemeiért ő Felsőge a király által a III. oszt. vaskoronára rendelt lett kitüntetés s kívánja, hogy a fejedelmek fejedelem, a királyok királyja, a közügyek emelésére, egyesületünk díszére és családja boldogítására sokáig éltesse, mit az üdvözölt meghatolnán köszönt meg.

III. Felolvastattott Csirfusz Ferenc kir. tanácsos és tafelügyelő úr szürgönye, mely így szól: „Bács-Bodroghmezei községi tanító-egylete mai napon tartott közgyűlése alkalmából fogadja üdvözlőmet, harmatozsa az ég áldását az egyletre, hogy működése a fiatal nemzedékre üdvös és eredményes lehessen.” Ezen megemlékezést az egyesület örömmel vette tudomásul és jegyzőkönyvébe iktatni határozta.

IV. A vidéki körök elnökei, nevezetesen a bajai, zentai, újvidéki, apatini, titeli, szabiai és szabadkai járáskörök elnökei betervezték a múlt évben Újvidéken tartott közgyűlés óta folytatott működésükről szóló irásbeli jelentéseiket. Helyeslőleg tudomásul vétetett és az egyesület örömet fejezi ki, hogy a titeli és szabiai körök főnökeire a magyar beszéd elajuttatására irányult.

V. Névsor felolvastattott, melyből kitűnt, hogy 130 rendezes tag van jelen.

VI. A szabadkai járáskör által kidolgozott „A mindennapi elemi népkisiskola orvaskönyve” című művet felolvasotta Pillér György előadó. Ezen dolgozat Graf Nikéz u. tanfelügyelő r az ezen módosításával fogadtattott el, hogy a szerkesztés módosítását a bírhál rész kihagyassák és a legszükségesebb nyelvtani rész, mint fűggek, hozzácsatolassék.

VII. Tekintve, hogy a pénztáros jelentése szerint 197 frt 06 kr. pénzkészlet van, az első önkény 500 példányban való kinyomtatása határozottat el, annal is inkább, mert így egyrészlő a tanügybarátok működésükről tudomást szerezhetnek, másrészlő a jobb dolgozatok az önkönyvben megjelene értékes eszköz képeznek magasztos hivatásunk tökéletesebb betheltesére.

VIII. Az elaglott, illetve munkaképtelen tanítók nyugdíjazása, hátrahagyott özegek segítése és az árván maradt gyermekek gyámoltására benyújtandó kérvények felszereléséről, a tanítók hadkötelezettségéről s a szolgálati idő meghatározásáról, az iskolavagyon kezeléséről és a tankötelesek mulasztásairól szóló törvények és miniszteri rendeletekről tartott Graf Nikéz bács-bodrogh megyei másod-tanfelügyelő igen tanulságos szóbeli előadást, melyet az egyesület éljenzéssel fogadott és köszönettel vett tudomásul.

IX. A jövő évi XV. rendes közgyűlés Baján tartatik meg, melyre a következő tételk tüzettek ki: 1. „A rajztantás fontossága és kezelési módja a népkisiskolában.” 2. „Az irálygyakorlatok tantúasa az elemi iskolában.” Ugyanez alkalommal az egyesület jegyzői a részlekr megszavazott 30 frt tisztelet díjat a kör rendezésére becsoálták, miert is jegyzőkönyvi elismerésben részesültek.

X. Tekintve, hogy Haraszti Gyula elemi tanító azon indítványát, mely az orsz. képviseluti tanitógyűlésre felküldendő képviselő újból való megválasztását, illetve a választásának a tárgyszorozatba való felvételét célozta, minthogy az indítványt az egyesület magáéva nem tette, az indítványozó visszavonván, a napirendről levéttett.

XI. „A felnöklet oktatása a magyar nyelv elsajátítása érdekében” című tételk kidolgozta az apátini tanitótisztelből Veigang János, Csete Károly és Bocskai Kristóf. A beérkezett dolgozatok közül a központi választmány által felolvasásra Veigang János ajánlatott. Ezen nagy szorgalommal készült dolgozat, melyben a magyar beszéd elsajátításának fontossága, a felnöklet rendes iskoláztatása által való taníthatása és a taníthatáshoz megkívántó részletes tanyter kimerítően van elősorolva — köszönettel fogadtattott s úgy ez, mint a szabadkai járáskör által kidolgozott értékezés a leendő országos képviseluti tanitógyűlésre megválasztott képviselőknél oly meghagyást adott ki, hogy a dolgozatokban foglalt nézeteket érvényre juttatni törekedjenek.

XII. Az 1885. évi tanitói nyugdíjtörvény revíziójáról Valder Jakub igen érdekes felolvasást tartott, mit a tagok feszült figyelemmel hallgattak. Felolvasó híven esztellte azon múltánylanságot, mely a jelenlegi körülmények között a tanítókra hárának, kik az említett törvény nem módosítatik; meghatároz festi azon félelmet, melyet a nyugdíjazandó tanító kiáll, ohajvát inkább a halált, mint a nyugdíjaztatást; végre a III. orsz. egyesetemes tanitógyűlés végrehajto bizottsága által a III. egyesetemes tanitógyűléshez beterjesztett s az által elfogadott határozati javaslat pártolását ajánlja az egyesület figyelembe, mit az egyesület magáéva tévén, utasítja a képviselőket, hogy majdan az orsz. tanitógyűlésen az említett határozati javaslatokat pártolják.

XIII. Pásztonyi Béla „Kedélykézés és szivnemesítés a népkisiskolában” című neveléstani dolgozata az idő előre haladottsága miatt nem olvastattott fel; de tekintve, hogy a választmány által megbiraltottat, a minden tekintetben helyesnek találattott, az az önkönyvben kinyomatni határozattott.

Ezek után Schmausz Endre egyesületi elnök még egyszer az egyetértsétt, szorgalmat s kitartást a tagok szívére kötvén, a gyűlést befejeztettek nyilvánítaja.

Patomaszky József, upteantó.

Közép kereskedelmi iskolai értékelés.

A múlt. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak f. évi augusztus hó 3-án 29,801.

sz. a. kelt rendelete alapján s Szeged városi közoktatásügyi hatóságának az 1885. évi városi hó 10-én hozott határozatából a Szeged városi állami segélyezett által osztály poigari fiúiskola mellett a jövő 1885—86. tanévben egy három osztályú közép kereskedelmi iskola első osztály nyílik meg.

E tanítézet egyenlő rangu a középiskolák s ugyanazon jogokban és kedvezményekben részesül, melyeket bármely önálló kereskedelmi iskola, továbbá a főreáliskolák és főgymnaziumok élveznek (pl. egyévi önkéntesség.)

Ezen közép kereskedelmi iskolát végzett ifjak a közoktatásügyi és kereskedelmi miniszterek kiüldöttel jelenlétében zárvizsgálatot (érettségitt) tesznek és a szoros értelemben vett kereskedelmi pályán kívül a köztisztviselői minősítéséről szóló 1883. évi I. t. cz. értelmében alkalmazást nyerhetnek még a következő életpályáknál:

- a) A posta szaknán (14. §) mint postafőtiszt, tiszt és gyakorn. tisztviselő;
- b) pénztári szaknán (18. §) mint központi állam-pénztári és adóhivatali tisztviselő, közoktatásügyi pénztárnok, alpénztárnok, ellenőr, könyvvezető; gyami pénztárnok; államhádknál pénztárnok és ellenőr;
- c) kezelési szaknán (22. §) mint dohánybeviteli főfelügyelő, dohány-áruadi, rakatári, lottó-igazgatósági hivatalnok;
- d) szolgálatkánál (22. §) mint zálogházi igazgató, ellenőr, könyvelő, pénztárnok, ellenőrzési számtiszt;

továbbá a közmunka- és közlekedési miniszterium 1881. évi 16,506. sz. a. kelt határozata alapján lehetnek vasuti hivatalnokok is.

Föltételek az intézet első osztályába azon tanuló, kik a polgári iskola, a gymnazium vagy a reáliskola négy osztályát sikerrel elégték, vagy a kik legalább 14 évesek és az említett iskolák négy osztályában tanított tantárgyakból fölveteli vizsgálatot állanak ki.

Tanulj egész tanévre 12 frt, mely fél-évi előleges részletekben is fizethető; ezenkívül fizetendő beiratási díj fejeben 1 frt, s az ifjúsági könyvtárra 1 forint. Szegénysorsu tanuló a kellő igazolás mellett tandíjmentességben részesülhetnek.

A beiratások az 1885—86. tanévre f. évi szeptember hó 1-től 10-ig a polgári fiúiskola helyiségében (reáliskola épület II. emelet) az igazgatóságnál eszközölhetők. Bővebb felvilágosítást ugyanott nyerhetni.

Kelt Szegeden, 1885. évi augusztus hó 28-án.

As igazgatóság.

Különfélék.

* **Rác József** kir. járásbíró ur a bíróság vezetést és hó 1-én átvette, ugyan-é és hó 1-én kezdték meg működését a törvényszénet letelével Sculczy Zsigmond és dr. Urvits László kir. aljárásbírák, Szondy Mátyás és Csérba Ferenc kir. aljárásbírák pedig, kik szüneti bírák voltak, két havi szabadságidejüket vették igénybe.

* **Rác József** kir. járásbíró urról azon ír terjedt el, hogy legközelebb a kir. ítélőtáblához bíróvá léptették elő; Szondy Mátyás aljárásbíró ur pedig a szabadkai kir. törvényszékhez bíróvá. Aki ismerik Rác József és Szondy Mátyás bírák működését, kétsésgesen elismerik, hogy az előléptetés tisztelet munkássággal, széleskörű jogismerettel, tohát kitűnő képzettségükkel, végre hosszú szolgálattal csakugyan kiérdemelték. Adja Isten, hogy a bír. beteljesedjék.

— **Dr. Sárfy Gyrid** alügyész, ki mint alügyész a bajai kir. bíróságnál is működött, az újtudiki kir. törvényszékhez bíróvá nevezettett F. — Varga Nagy István szabadkai aljárásbíró pedig, ki szinten mint aljárásbíró működött a bejai bíróságnál, a nagykisindai törvényszékhez lett bíróvá kinevezve. Éljenek!

* **Baja város törvényhatósága** és hó 10-én arja meg rendes havi közgyűlést.

— **Az utcavilágítás** és hóban megkezdett, reményölők, hogy a világításra nagyobb gond lesz fordítva a vállalkozó s nagyobb s szigorúbb ellenőrzés a rendőrség részéről, mert ez elmúlt évában sok panasz merült fel.

— **Vakmerő lopás.** Bischof János csalatjai ismert rosz erkölcsei ember, Baján. Vagner Ferenc vendégelő, Turli Sebastyén garai lakos lovat és kocsiát ellopta, azonban utközben Kozs Márton által üldözöbe vétetvén a lopot kocsiról leugrott, s maratalekt visszahagyva megszökött. A loptott ingók tulajdonosának visszaadattak, Bischof János pedig az általmesendőség által elf. tatott a kir. járásbíróhozgohg kísértetett. Gyau van Bischof ellen azért is, mert állítólag Gyurtyon G lovat a t. loppni.

— **Múlt vasárnap** délelött 10 óra után ismét tűz volt, még pedig a Szallivarosrészben, a líkterncél, az utolsó nádas-lázak egyike ogett le.

— **A városunkban** időző Korrádi-féle műlovardát a lefolyt hóten is sokan látogatták. A társulat meg is érdemli a pártolást, mert minden nap új és változatos műsorú előadásokat tart.

— **Kifutotték**, Piléssy Fáni kisasszony, az újtudiki négyelet buzgó elnöke, a jótékonyaság terén kifejtett hasznos működés által szerzet érdemei elismerésűl, az arany érdemkeresztet kapta.

— **Halálözás.** Dr. Hídegh Béla Szabadka város főorvosa múlt hó 27-én élte 51. évében elhunyt. Béke hamvait:

— **Megszökött rabok.** Pétervárad ormairol m hó 28-án 9 ágyulövés döröült el, rabok szökését jelezve. Két rab szökött meg, kik közül az egyik elthozsiglani várfogságra volt elítélve, s kik a katonai kórházban ápolás alatt állva, az ablak vasrácozatának elfúrözése által szabadították meg magukat fogságukból.

— **Kerékpáron Bősbe.** Ariele Antal s Paukovits Ottó kipróbált s edzett bicycistáink — írja a „U.” — sept. 2-án Bécsebe indultak bicyclen. Az utad óta és vissza 10 nap alatt szándékoznak megteenni, beleszámítva az időközbeni pihenést.

— **Szabadkán Székely Simon** kiadásában és Tones Gusztáv szerkesztése mellett „Tanügy Lapok” című, havonként kétszer megjelenő folyóirat indult meg. Ajánljuk az illető szakörök figyelembe.

— **A lengyel kirándulóknak** hazánkba jövetele alkalmából Lengyelország véres múltjától közöl történeti képeket ellátott megemlékezést a „Képes Csalládi Lapok”, mely az utóbbi fély alatt úgy a közömlenyesség tartalmasságára mint változatoságra nézve folytonos gyarapodást és emelkedést mutat. E czikkben kívül „Szent István hete” czimuel élénk tárczát, S ő m e g i Kálmántól és Gy ő n g y ő s i Lászlótól értesüléseket, br. II. orv. i. Miklós veterán irónktól regényt, egy angol és egy orosz elbeszélést (Targenyev) találunk a lapban, melynek apró rovatai is gondfál és elevenen vannak szerkesztve. Tekintete vége, hogy az olcsóságára nézve egyetlen képes hetilap (csak másfél forint negyedévre, a divattal együtt), melegen ajánljuk olvasóink figyelembe.

— **Szertés kiállítás.** Szeptember 1-től 18-ig fog tartatni az orsz. kiállítás egyik érdekes időleges kiállítás, a szertés-kiállítás, melynel terjedelmére és minőségére nézve nagyobbaddig nem rendeztek egész Európában. A kiállítás két részből fog állani és két helyen tartatik meg. Ugyanis szeptember 1-től 8-ig lesz a tenyészertes kiállítás, melynel 2 ezer darab legkülönbözőbb fajta tenyészertesét fogunk bemutatni, a kiállítás területén levő állatképzőcsarnokban. 8-án e kiállítás hozzatik, Ugyancsak 1-én Kobányán megnyílik a hívozó szertés kiállítás, mely a bejelentéseket tekintve, a maga nemében páratlanul áll. Nem kevesebb mint 72,000 darab szertés van már bejelentve s várható, hogy a felküldendő szertés szám meg fogja közelíteni a 100,000-et. Ennyi szertés befogadására Kőbánya összes szertés állásai elégtelenek az új időlegesen szertésállás felépítésén. Ez a kiállítás bezárólag 18-ig fog tartani s egyuttal alkalmi fog szolgálni egy rendkívüli szertésvásár megtartására.

— **A „Képes Csalládi Lapok”** 40. száma Meher Vilmos kiadásában igen változatos tartalommal jelent meg. Egyes szám ára 15 kr.

— **„Olvasókör”** szépirodalmi regény folyóirat 7. száma megjelent. — Ajánljuk t. olvasóink figyelembe.

Roppant elterjedés, a melyet más hasonló szer megközelítöleg sem érhetett el, örvendek manapság az általános ismert Brandt R. gyógyszerész-féle szvájszi labdacsoq. S ez csak úgy történhetett meg, hogy kitűnő hatásuknál fogva p. o. emésztési zavaroknál stb. majd minden család gyorsan megkedvelte s házi szedő elfogadtatván, minden más szert, mint Rhabarbara, gyomorcsöppek, keserűvíz stb. kisírorított. Minden valódi dobozon (a gyógyszerárakban 70 kr. kapható) céggjelölés: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névélírása látható.

Patkószögek.

Tavaszkor a paraszt az rétélőba megy, hogy fölkanalozza lova mezeit munkára, de a lo gubebeten fekszik az almon.

— Lám! mondá a paraszt, így aztán csakugyan jó lónak lenni. Egész télen át nem volt más dolga mint zabálni, s most, midőn a tavaszi munka kezdődik, lát kapja magát és megdöglik!

Heti naptár.

SEPTEMBER HÓ (30 NAP)

7 Hétfő	Regina sz. Klászony napja	Ültelődés
8 Kedő	Georgya út.	Ujbold 8-án
9 Szerda	Tol. Miklós	9. ó. 50 perc
10 Csütörtök	Jácint út.	este, hisz sőt.
11 Péntek	Gundó út.	esével váltás
12 Szombat	Mária sz. n.	kozva
13 Vasárnap		

Vasuti menetrend

Bajáról — Szabadkára.

Bajáról indul naponként kétszer d. e. 10 óra és 13 perczkor és este 7 óra és 14 perczkor.

AZ ELŐ CS. KIR. DUNAGŐZHAJÓZÁSI TÁRSULAT MENETRENDEJE.

Érvényes 1885. feb. 21-től további intézkedésig SZEMÉLY- és POSTAHAJÓK:

Budapestre: naponta kétszer, reggeli 3 óra 45 perczkor, és délutáni 3 órakor.

Mohaésre: naponta kétszer, reggeli 6 óra 40 perczkor, és este 8 óra 40 perczkor.

Újtudikre: naponta reggeli 6 óra 45 perczkor.

Zimony, Belgrád és Panosóvár: kedden, szerdán, pénteken és vasárnap reggeli 6 óra 45 perczkor.

Orsovára és a Dunaféldelmécségekbe: szerdán, pénteken és vasárnap reggeli 6 óra 45 perczkor.

A hajók indulása **Budapestről:** déli 12 órakor és éjjeli 11 órakor.

Érkezés **Budapestre:** hajnalban 3 órakor és déli után 2 óra 45 perczkor.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1885. augusztus 19.

Buza új.	7.10
Zab	5.60
Árpa	4.80
Rozs	5.60
Kukoricza új.	5.52
Bab új.	6.50

Az árak 100 kilogr. után.

MATTONI-FÉLE GLIESSHÜBLER

legjobb asztali- és üdítő ital, kitűnő hatásának bizonyított köhögésnél, gégehajónál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karisbad és Budapest.

Felölő szerkesztő: **CSERBA FERENC.**

A LEGJOBB CZIGARETTA-PAPIR a valódi LE HOUBLON

Papier Ananas, Le Drap National.

CAWLEY & HENRY a valódi LE HOUBLON cigaretták és minden birtok és alatt álló védjegyek és aláírással el van látva.

CAWLEY & HENRY, a tényleg Fabrikants, PARIS

PAPIER ANANAS, LE DRAP NATIONAL

Hirdetmény.

A bajai bor és husfogasztási adóberlőség részéről a szállótulajdonosok ezennel figyelmeztetnek, hogy mindazok, kik a szüretet megkezdni kívánják, ebbeli szándékukat a szüret megkezdése előtt hat órával, valamint a szüret bevégezése után a nyert mustmennyiséget a helybeli fogasztási adóhivatali iratokban annál is inkább bejelenteni tartoznak, minthogy ellenesetben a mulasztás következményei törvény értelmében csak öket fogja terhelni.

Kelt Baján, 1885. évi szeptember hóban.

A BAJAI BOR, HUS, czukor és sőr-fogasztási adóberlőség.

1895

KIALLITÁS

MEGHÍVÁS

A FOLYÓ ÉVT. ORSZÁGOS KIALLITÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

7., VÁCI KÖRÚT 80. BUDAPESTEN és VÁCI KÖRÚT 60.

SAJÁT ÉRŐLŐN ÉS CÉLRE ÉPÍTETT VEZÉRGÉPEIBEN,
EYI RÉSZÉVELŐL DÜMÖG ZÁLLÁTOFT

GAZDASÁGI GÉP-KIALLITÁST

MEGDELENTÉSE.
Mélynek sűrű megtekintésére az érdeklődők tisztelettel meghívókat.

1895

KIALLITÁS

KAPOTS ISTVÁN,
asztalos-mester

BAJÁN,
fő-utca 23. szám alatt

ajánlja a t. cz. helybeli és vidéki közönségnek
legnagyobb választékú fényezett és keményfa

bútor-raktárát
a lehető legjutányosabb áron.

Vállal mindennemű szakmájába vágó munkákat és javításokat.

NÁNAY LAJOS

KÖNYVNYOMDÁJA

BAJÁN,

➔ BÓDOG-TÉR SCHEIBNER-FÉLE HÁZ. ➔

KÉSZIT

GYORSAN, CSINOSAN és JUTÁNYOS ÁRON

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT.

Készít továbbá

ÜGYVÉDI NYOMTATVÁNYOKAT

FALRAGASZOKAT,

számlákat, adress- és vizit-kártyákat,

ÉTELAROKAT,

eljegyzési- és esketési meghívókat,

CYÁSZJELENTÉSEKET,

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKAT.

KÖTELEZVÉNYEKET és MEGHATALMAZÁSOKAT.

➔ Egyuttal felkérem a községek t. Elöljáróit, hogy becses rendeléseiket **egyenesen könyvnyomdámba, Bódog-tér, Scheibner-féle ház** küldjék.